

Πέπη Σβορώνου

ΤΟ ΒΗΜΑ
πολιτισμός

Αγριος εξπρεσιονισμός

Το ΜΙΕΤ συστήνει εκ νέου στον κόσμο το παραγνωρισμένο έργο της και ο σύζυγός της Δημοσθένης Κοκκινίδης τη ζωγράφο σύντροφο της ζωής του

THE
ΜΑΡΙΛΕΝΑΣ ΑΣΤΡΑΠΕΛΟΥ

«Με ρωτάει αν γίνεται η έκθεση για να την ξαναθυμηθεί ο κόσμος; Δεν ξέρω γιατί γίνεται. Εγώ το θεωρώ χρέος μου. Θέλω να μείνει η Πέπη και η δουλειά της». Ο Δημοσθένης Κοκκινίδης πάντα συγκινείται όταν μιλάει για τη σύζυγό του Πέπη Σβορώνου κι ας έχουν περάσει οκτώ χρόνια από τον θάνατό της. Άλλωστε, στο σπίτι τους στην Παλαιά, εκεί όπου έζησαν από το 1982, η απουσία της είναι αισθητή κι ας είναι το έργο της παρόν στους τοίχους και στο υπόγειο όπου βρισκόταν το στέλι της. Και είναι δίκαιο το αίτημα του Κοκκινίδη, καθώς η Πέπη Σβορώνου (1934-2011) δεν υπήρξε μόνο η δημιουργός των φορεμάτων με τα ζωγραφικά υφάσματα που γνώρισε διεθνή αναγνώριση με τις δημιουργίες της, ούτε βεβαίως μόνο η σύζυγος ενός από τους πιο γνωστούς ζωγράφους της γενιάς του '60 και πλέον ομότιμου καθηγητή της Ανοστής Σχολής Καλών Τεχνών. Η Σβορώνου υπήρξε και ζωγράφος με ορμή συγκινησιακή και πάθος πρωτόγνωρο, το οποίο έβρισκε διέξοδο στις παράτολμες μορφές των πινάκων της με τις παχιές πάστες χρωμάτων. Εξ ου και η έκθεση που διοργανώνεται

προς τιμήν της στο **Μέγαρο Ευνάρδου** του ΜΙΕΤ, σε επιμέλεια Σπύρου Μοσχονά, εστιάζει κατά κύριο λόγο σε αυτή την πτυχή της καλλιτεχνικής δημιουργίας της.

Περίπου 100 έργα

Μέσα από περίπου 100 έργα, εκ των οποίων περίπου 80 πίνακες (λάδια, ακρυλικά, μεικτή τεχνική), καθώς και σχέδια, μελέτες αλλά και την απαραίτητη μικρή συλλογή φορεμάτων, σκιαγραφείται η πορεία της ως καλλιτέχνιδας και ως ζωγράφου από τις αρχές της δεκαετίας του '50 ως το 2000. Από τις πρώτες απόπειρες στη ζωγραφική, με εμφανή την επιρροή των δασκάλων της στην Καλών Τεχνών (Παπαλουκάς, Μόραλης) αλλά και του Κοκκινίδη, ως τους ασηρημένους πίνακες, τις τριδιάστατες κατασκευές και τον αψύ εξπρεσιονισμό των τελευταίων χρόνων.

«Το έχω πει και θα το λέω: Υπήρξε μία από τις τέσσε-

ρις-πέντε σημαντικότερες γυναίκες ζωγράφους που βγήκαν μεταπολεμικά στην Ελλάδα. Απλώς άργησε να ζωγραφίσει για τον εαυτό της. Εγώ την έσπρωξα, όταν έγινα καθηγήτης στην ΑΣΚΤ το 1976 και η επιχείρησή με τα φορέματα είχε κάνει τον κύκλο της» αφηγείται ο Δημοσθένης Κοκκινίδης.

Η αλήθεια είναι ότι από τη στιγμή που η Πέπη Σβορώνου, κόρη βιομηχάνου και ανιψιά του γλύπτη Γιώργου Ζογγολόπουλου, συνδέθηκε με τον Κοκκινίδη στα τέλη της δεκαετίας του '50, έπειτα από μια εκδρομή της Καλών Τεχνών στη Λέσβο, η καριέρα της συνδέθηκε με την πορεία της δικής του. Μαζί βρέθηκαν στον Οργανισμό Ελληνικής Χειροτεχνίας μετά τις σπουδές τους, μαζί παρατήθηκαν από αυτόν το 1961. Μαζί ξεκίνησαν το 1962 την επιχείρησή με τα φορέματα, την ίδια δηλαδή χρονιά που παντρεύτηκαν με κουμπάρο τον δασκάλο τους στην Καλών Τεχνών Γιάννη

Η Πέπη Σβορώνου ζωγραφίζει ένα άσπρο ύφασμα που θα γίνει ένα από τα φορέματα με τα οποία έγινε διεθνώς γνωστή

Μόραλη. Κι ας την είχε ταλαιπωρήσει ο μεγάλος ζωγράφος στη σχολή, καθώς προσπαθούσε να εκμαιεύσει από εκείνη την ακαδημαϊκή απεικόνιση.

Πεισιματάρια και επίμονη

«Η Πέπη μου είχε πει επανειλημμένα: "Ο Μόραλης μου έκοψε τη φόρα". Δεν ήταν ζωγράφος που μπορούσε να ζωγραφίσει στο πνεύμα της Ακαδημίας. Δεν κρατούσε μολύβι, δεν κρατούσε στυλό, κρατούσε μόνο πινέλο, έπαρνε τις μπογιές και κατευθύναν ξεκινούσε να ζωγραφίζει. Ο Μόραλης έγινε να βρει το αρχικό σχέδιο στα έργα της. Όμως η δουλειά της Πέπης ήταν ανέκαθεν μια εκφραστική, σωματική και πνευματική ζωγραφική». Η Πέπη Σβορώνου, από την πλευρά της, σεβόταν τον μεγάλο δάσκαλο και τα διδάγματά του αλλά αγαπούσε τη δουλειά ζωγράφου όπως ο Μιχάλης Οικονόμου και ο Σπύρος Παπαλουκάς «με την καθαρή παλέτα», θαύμαζε τον Μαρκ Σαγκάλ ενώ λάτρευε τον Πιερ Μπονάρ. «Να γραφείς ότι έκανε τρία χρόνια να μπει στο προκαταρκτικό της Σχολής Καλών Τεχνών, τόσο πεισιματάρια ήταν. Ήταν θηρίο, επίμονη, και ήθελε να γίνει ζωγράφος». Το κατόπιρε τελικά στις σπουδές και στη ζωή της, κι ας μην έγιναν ποτέ «επιούλια» τα βαθιά έναισθη έργα της. «Ο μέσος "φιλότεχνος" δεν μπορούσε να συνδεθεί με τον άγριο εξπρεσιονισμό της». Η δουλειά της παρουσιάστηκε σε ορισμένες εμβληματικές γκαλερί της Αθήνας (Μέδουσα, Νέες Μορφές, Ασπρά) αλλά και στην ΖΜ της Θεσσαλονίκης, αλλά δεν βρήκε ευρεία ανταπόκριση από το κοινό. «Ήταν ένας σιωπηλός εργάτης της τέχνης. Στενοχωριόταν όταν δεν μπορούσε να δείξει από που κάνει» διηγείται ο Κοκκινίδης. Με μια τέτοια μικρή στενοχωρία έσβησε στα 77 της χρόνια έπειτα από περίπου επτά χρόνια βαριάς ασθένειας. Το 2004, λίγους μήνες μετά την παρουσίαση του δίτομου βιβλίου που ήταν αφιερωμένο στο σύνολο του έργου της («Ζωγραφική και ενδύματα», εκδόσεις Αδάμι-Πέργαμος), υπέστη βαρύ εγκεφαλικό επεισόδιο στη Μήλο. Τα επτά χρόνια που μεσολάβησαν μέχρι τον θάνατό της το 2011 ο Δημοσθένης Κοκκινίδης δεν έφυγε ποτέ από το πλάι της. «Σας λείπει;» θα ρωτήσω, αν και ο τρόπος που μιλάει για εκείνη και το έργο της προοικονομεί την απάντησή του. «Είναι ερώτηση απλή; Αν μου λείπει; Μια ζωή μου λείπει, κάθε μέρα μου λείπει».

«Γένεση Α'» (1992), λάδι σε μουσαμά

& Πότε Που

«Πέπη Σβορώνου. Αναδρομική» στο **Μέγαρο Ευνάρδου**, Αγίου Κωνσταντίνου 20 και Μενάνδρου, ως τις 23/2.

Τα φορέματα είχαν απλή γραμμή «διότι το στόλισμα του φορέματος είναι η ζωγραφική και το χρώμα» έγραφε «Το Βήμα» το 1962

